

Определение к.з. 14/2009
судейски състав Цанева
ИЗХ. № 46/16.12.2009.



РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ВЪРХОВЕН
КАСАЦИОНЕН
СЪД

СС-30
19.12.2009

Наерогван
заедно с допуските
на делото № 26.Т. 2010
23.11.2009

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Приложено, изпращаме Ви, искане от тричленен състав на
Търговска колегия на ВКС за произнасяне по въпроса: „Има ли
несъответствие между пар. 143 ПЗР на КЗ и чл. 17 ал. 3 и ал. 5 от
Конституцията”, ведно със заверено копие от определение за спиране
от 02.12.2009 г. на търговско дело № 657/09 г. по описа на второ
търговско отделение на ВКС.

ЗАМ. ПРЕДСЕДАТЕЛ на ВКС: —

/М. Бобатинов/



взх. № 40

16. 12. 2009

2

**РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ВЪРХОВЕН КАСАЦИОНЕН СЪД**

**ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

И С К А Н Е

**ОТ ТРИЧЛЕНЕН СЪСТАВ НА ТЪРГОВСКА КОЛЕГИЯ НА ВКС ПО
ЧЛ.150 АЛ.2 ОТ КОНСТИТУЦИЯТА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ И
ЧЛ.12 АЛ.1 Т.2 ОТ ЗАКОНА ЗА КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД ЗА
УСТАНОВЯВАНЕ НА ПРОТИВОКОНСТИТУЦИОННОСТ НА ПАР.143
ПЗР НА КОДЕКСА ЗА ЗАСТРАХОВАНЕТО С ОГЛЕД РАЗПОРЕДБИТЕ
НА ЧЛ.17 АЛ.3 И АЛ.5 ОТ КОНСТИТУЦИЯТА НА РБЪЛГАРИЯ**

ГОСПОДА КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

С определение от 2.12.2009 год. по т.д.№ 657/2009г. на ВКС, Търговска колегия/ТК/, тричленен състав на ТК, II-ро т.отд. е спрял производството по делото и е постановил сезиране на Конституционния съд за установяване противоконституционност на пар.143 ПЗР на КЗ с оглед разпоредбите на чл.17 ал.3 и ал.5 от Конституцията на РБ.

Мотивите на тричлениния състав на ВКС-ТК са следните:

1. Според действалото към момента на застрахователното събитие обективно материално право делинквента и застрахователят по договор за „гражданска отговорност“ са длъжни да възстановят на увредения застрахователно обезщетение. Пределите на тяхната гражданска отговорност е до пълния обем на изплатеното застрахователно обезщетение, като в чл.402 ал.1 ТЗ/ом./, чл.405 ТЗ/отм./ във вр. с чл.399 ал.1 ТЗ/отм./ се предвижда неистинска пасивна солидарност на делинквента и застрахователят по договор за „гражданска отговорност“ спрямо суброгиралия се в правата на увредения застраховател. Всеки един от солидарните длъжници разполага с възражение, основано на общите правопораждащи факти: по възникването и съдържанието на правото по чл.399 ал.1

ТЗ/отм./, по фактите и обстоятелствата пораждащи отговорността на застрахователя, както и по това дали е бил осъществен способ за изплащане на застрахователното обезщетение.

2. Със ЗИДКЗ, обн. в Д.в.бр.97/23.11.07год. е изменена разпоредбата на чл.213 ал.1 КЗ. С новелата на чл.213 ал.1 изр.4-то КЗ се урежда по нов начин регресното право на застрахователя по договор за застраховка „каска“. То включва освен правото да се иска изплатеното обезщетение, но и обичайните разноски за неговото определяне. Правото на регресно вземане на застрахователя по договор за застраховка „каска“ срещу делинквента вече е субсидиарно-платилият застраховател по договор за застраховка „каска“ първо следва да поиска плащане от застрахователя по договор за задължителна застраховка „гражданска отговорност“ и едва при отказ от последния на основанията, изчерпателно предвидени в чл.268 т.1-т.11 КЗ може да предяви регресен иск срещу делинквента. Освен това регресното вземане срещу делинквента е частично-само до размера на причинените вреди, които надхвърлят размера на застрахователната сума по договора за задължителна застраховка „гражданска отговорност“. Граматическото и логическо тълкуване на чл.213 ал.1 изр.4-то КЗ налага извода, че делинквента вече разполага с възражение за поредност/”*exceptio ordinis*”/ срещу предявения срещу него регресен иск от застрахователя по договор за застраховка „каска“, изразяващо се в липса на пасивна материално правна легитимация. Пасивно легитимиран по този иск следва да бъде застрахователя по договора за задължителна застраховка „гражданска отговорност“.
3. Съгласно пар.143 ПЗР на КЗ новата разпоредба на чл.213 ал.1 изр.4-то КЗ се прилага за всички случаи на встъпване в право, по които не е извършено плащане от делинквента към деня на обнародване на ЗИДКЗ, обн. в Д.в.бр.97/07год.-23.11.07год. Налице е законово преуреждане с обратна сила на висящи правоотношения, което води до сериозно накърняване правата на встъпилия в правото на увредения кредитор-застрахователя по договор за застраховка „каска“. Той изгубва съществуващото до влизане в сила на цит. пар.143 ПЗР на КЗ лично обезпечение, изразяващо се в солидарната отговорност на делинквента и

застрахователя по договор за „гражданска отговорност“ спрямо суброгиралия се в правата на увредения застраховател. Нещо повече, правото на регресно вземане на каско-застрахователя, съществувало към 23.11.07г. става трудно за реализиране, а в редица случаи и невъзможно при положение че редица застрахователни дружества по договор за задължителна застраховка „гражданска отговорност“ в периода 2003-2007 година са били обявени в несъстоятелност, а някои от тях понастоящем са и заличени от търговския регистър. С редица свои решения Конституционният съд на РБ е разпрострял защитата на собствеността и върху вземанията-Решение № 22/10.12.1996г. по к.д.№ 24/1996г. на КС на РБ и Решение №17/16.12.1999 г. по к.д.№ 14/99г. на КС на РБ. В случая настоящия състав на ВКС-ТК намира, че разпоредбата на пар.143 ПЗР на КЗ противоречи на възведения в чл.17 ал.3 от Конституцията принцип на неприкосновеност на частната собственост. С посочената разпоредба правото на регресно вземане на каско-застрахователя, съществувало към 23.11.07г. става „ex tunc“ субсидиарно и частично, което е в пряко противоречие и с разпоредбата на чл.17 ал.5 от Конституцията, изрично предвиждаща предпоставките при които може да става принудително отчуждаване на частна собственост за държавни и общински нужди, които в случая не са налице-в този смисъл и приетото в Решение №17/16.12.1999 г. по к.д.№ 14/99г. на КС на РБ.

4. Настоящия състав на ВКС-ТК предвид посочените несъответствия на пар.143 ПЗР на КЗ с чл.17 ал.3 и ал.5 от Конституцията намира, че в конкретния случай са налице предпоставките, предвидени в чл.150 ал.2 от Конституцията. Това е особена хипотеза на конституционен контрол „a posteriori“ на приложим по конкретно дело закон, чието действие е *erga omnes*. Разпоредбата на чл.150 ал.2 от Конституцията утвърждава принципа на оспорване „*par voix exception*“/средство за изключване/ на приложимия по делото закон.

Ето защо настоящия състав на ВКС-ТК намира, че следва да бъде отправено искане до Конституционният съд на РБ за произнасяне по въпроса: Има ли несъответствие между пар.143 ПЗР на КЗ и чл.17 ал.3 и ал.5 от Конституцията.

ГОСПОДА КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

МОЛИМ на основание чл.149 ал.1 т.2 от Конституцията на РБългария да се произнесете по настоящето искане за установяване противоконституционност на пар.143 ПЗР на КЗ с оглед разпоредбите на чл.17 ал.3 и ал.5 от Конституцията на РБ.

Заинтересовани страни са:

- 1.Народно събрание
- 2.Министерски съвет
- 3.Министерство на финансите
- 4.Върховен административен съд
- 5.Върховна касационна прокуратура
- 6.Гаранционен фонд
- 7.Национално бюро на българските автомобилни застрахователи

ПРИЛОЖЕНИЕ: определение от 2.12.2009 год. по т.д.№ 657/2009г. на ВКС, Търговска колегия/ТК/, тричленен състав на ТК, II-ро т.отд.

СЪДЕБЕН СЪСТАВ:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: МАРИО БОБАТИНОВ.....

ЧЛЕНОВЕ: ВАНЯ АЛЕКСИЕВА...;
МАРИЯ СЛАВЧЕВА.....